

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.53.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie nr 1096 Pani Iwony Hartwich, w sprawie kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323), kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego - kryterium ogólne i kryterium dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz kryterium uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka - a także wysokość świadczeń rodzinnych, w tym wysokość zasiłku pielęgnacyjnego, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań progu wsparcia dochodowego rodzin.

Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPISS). Na potrzeby weryfikacji kwot świadczeń i kwot kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych, IPISS przygotowuje raport „Wartość i struktura progu Wsparcia Dochodowego Rodzin”, w którym przedstawia szacunki wysokości i struktury Wsparcia Dochodowego Rodzin (WDR). Wartość wyznaczanego metodą ekspercko-koszykową wskaźnika badana jest cyklicznie od roku 2002.

Okresowe eksperckie badanie składu koszyka konsumpcji oraz oszacowanie wartości WDR umożliwia wyznaczenie poziomu dochodów w rodzinach, które mogłyby nabywać uprawnienia do świadczeń rodzinnych.

Potrzeby gospodarstw domowych analizowane są w 8 obszarach: żywność, potrzeby mieszkaniowe, odzież i obuwie, edukacja, ochrona zdrowia i higiena, transport i łączność, kultura i rekreacja, niepełnosprawność.

W analizach progów WDR bieżącej edycji uwzględniono następujące typy gospodarstw domowych:

- Rodzic samotnie wychowujący dziecko: rodzic (M / K) z dzieckiem młodszym (DM), rodzic (M / K) z dzieckiem dorastającym (DD), rodzic (M / K) z dzieckiem dorastającym z niepełnosprawnością (DDN).
- Rodzice (M + K) z jednym dzieckiem młodszym (DM), rodzice (M + K) z jednym dzieckiem dorastającym (DD).
- Rodzice (M + K) z dwójką dzieci w wariantach: z dwojgiem dzieci młodszych (2 DM), z dwojgiem dzieci dorastających (2 DD), z dzieckiem młodszym oraz dzieckiem dorastającym z niepełnosprawnością (DM + DDN).
- Rodzice (M + K) z trójką dzieci: młodszym, dorastającym i starszym (DM+DD+DS).

- Rodzice (M + K) z czwórką dzieci: z jednym dzieckiem młodszym (DM), dwojgiem dzieci dorastających (2 DD) oraz jednym dzieckiem starszym (DS).

Punktem odniesienia dla wyników weryfikacji są rzeczywiste wydatki gospodarstw domowych z II kwintyla, ustalone na podstawie badań GUS dla 2022 r. Nie jest to jednak jedyne kryterium. W pewnych obszarach kategoria WDR ma charakter postulatywny, zwłaszcza, gdy chodzi o odpowiednie i zdrowe wyżywienie, przyzwoite warunki mieszkaniowe czy szanse edukacyjne dzieci.

W świetle przytoczonego wyżej art. 18 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wysokość kwot kryterium dochodowego, uprawniającego do zasiłku rodzinnego, kryterium uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz kwot ww. świadczeń rodzinnych, podlega procedurze weryfikacji, nie oznaczającej jednak obowiązkowej zmiany wysokości weryfikowanych kwot.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 sierpnia 2024 r. (będącego finalnym etapem ww. procedury weryfikacji i określającym wysokość dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się, stanowiącego podstawę występowania przez nią o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy oraz podstawę wysokości świadczeń rodzinnych, w tym wysokości zasiłku pielęgnacyjnego), wysokości zasiłku dla opiekuna oraz wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego pozostawiono na obowiązującym obecnie poziomie.

Jednocześnie informuję, że w świetle wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym nowych rozwiązań, od 1 stycznia 2024 r. osoby z niepełnosprawnościami, a wśród nich także osoby otrzymujące zasiłek pielęgnacyjny, mogą ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o nowe świadczenie wspierające, kierowane bezpośrednio do pełnoletnich osób z niepełnosprawnościami. Rozwiązanie to ma na celu upodmiotowienie dorosłej osoby z niepełnosprawnościami, tak aby mogła decydować jak wykorzystywane będzie otrzymywane wsparcie (np. na pokrycie wydatków związanych z opieką, sprawowaną przez jej opiekuna).

Zgodnie z ww. ustawą, świadczenie wspierające przysługuje bez względu na dochody osiągane przez osobę z niepełnosprawnościami lub członków jej rodziny, jest wolne od egzekucji i niezależne od innych form wsparcia otrzymywanych przez osoby niepełnosprawne, jak również przez ich opiekunów. Aby uzyskać świadczenie wspierające, osoba z niepełnosprawnością musi najpierw otrzymać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności decyzję ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia, wydaną w ramach zmodyfikowanego systemu orzecznictwa o niepełnosprawności (na poziomie od 70 pkt do 100 pkt). Wnioski o decyzje można składać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności, począwszy od 1 stycznia 2024 r.

Przy ustalaniu poziomu potrzeby wsparcia, pod uwagę brana jest m. in. zdolność osoby niepełnosprawnej do samodzielnego wykonywania określonych czynności lub zadań związanych z codziennym funkcjonowaniem.

Podkreślić trzeba, że prawo do złożenia wniosku o ustalenie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia jest niezależne od daty powstania niepełnosprawności czy posiadanego przez nią stopnia niepełnosprawności. Wysokość świadczenia wspierającego jest powiązana z wysokością renty socjalnej i wynosi od 40% do 220% renty socjalnej – w zależności od poziomu potrzeby wsparcia. Wraz z coroczną waloryzacją renty socjalnej waloryzacji będzie podlegała także wysokość świadczenia wspierającego.

Świadczenie wspierające wprowadzane jest w trzech etapach, począwszy od 1 stycznia 2024 r., a skończywszy na finalnym wdrożeniu całości zmian, które nastąpi 1 stycznia roku 2026.

Harmonogram wprowadzenia świadczenia wspierającego przedstawia się następująco:

- I etap: od 1 stycznia 2024 r. świadczenie wspierające dostępne jest dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 87 do 100 pkt.
- II etap: od 1 stycznia 2025 r. świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z kolejnymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 78 do 86 pkt.
- III etap: od 1 stycznia 2026 r. grono osób uprawnionych do pobierania świadczenia wspierającego zostanie poszerzona o pozostałe osoby z niepełnosprawnościami, z poziomami potrzeby wsparcia ocenionymi w skali na od 70 do 77 pkt.

Należy podkreślić, że w przypadku osób z niepełnosprawnościami, na które ich opiekunowie, po 31 grudnia 2023 r., pobierają świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r., specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach, uzyskanie przez nie co najmniej 70 pkt w decyzji o poziomie potrzeby wsparcia, już od 1 stycznia 2024 r., uprawnia je do otrzymywania świadczenia wspierającego w odpowiedniej wysokości. Gdy taka osoba uzyska prawo do swojego świadczenia wspierającego, ww. świadczenia opiekuńcze nie będą już na nią przysługiwać.

Dodatkowo, ustawa o świadczeniu wspierającym przewiduje, że za opiekuna, który nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie uprawnionej do świadczenia wspierającego, wspólnie z nią zamieszkującego i gospodarującego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, za okres sprawowania opieki, opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Realizacją zadań związanych z przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków oraz ustalaniem prawa do świadczenia wspierającego od 1 stycznia 2024 r. zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/